

ЛИТЕРАТУРА

Архивска грађа

Архив Југославије (АЈ), Министарство финансија Краљевине Југославије, Наслеђени српски дугови, (АЈ 70-265-478).

Архив Народне банке (АНБ), Документација НБЈ: Банка за међународне обрачуне (Ф 197, 449, 564).

Документа Сталног суда међународне правде у Хагу: PCIJ, Series C: Acts and documents relating to Judgments and Advisory Opinions given by the Court / Pleadings, Oral Arguments and Documents, C16/3 Payment of various Serbian loans issued in France, Other Documents, доступно на: https://www.icj-cij.org/public/files/permanent-court-of-international-justice/serie_C/C_16_03/C_16_03_03_Emprunts_serbes_autres_documents.pdf

PCIJ: *Serbian Loans Case*, доступно на: <https://www.icj-cij.org/en/pcij-series-a>.

PCIJ: *Case Concerning the Payment of Various Serbian Loans Issued in France*, доступно на: http://www.worldcourts.com/pcij/eng/decisions/1929.07.12_payment1.htm

Књиге и чланци

Aleksić, V. (2014) „Uloga i značaj stranog kapitala u industrijalizaciji predratne Srbije“, *Deindustrijalizacija u Srbi-*

- ji: mogućnost revitalizacije industrijskog sektora*, Institut ekonomskih nauka, Beograd, 159–175.
- Aleksić, V. (2010) *Velika svetska ekonomska kriza i Sjedinjene Američke Države 1929–1939, Model društva u krizi*, Stubovi kulture, Београд.
- Аритонович, Р. (1928) „Репарације и Немачка: На чему нас је рат оставио?“, *Економист*, Београд, (8)1-2, 833–56.
- Аритонович, Р. (1928) „Репарације и Немачка: Давесов План и његове примене“, *Економист*, Београд, бр. (8)3-4, 116–152.
- Бајин, З. (2021) *Спалајковић – дипломата и контрареволуционар*, Прометеј, Нови Сад.
- Бајкић, В (1929) „Наша два највећа проблема од постанка државе“, *Народно благостање*, бр. 3, 23. фебруар 1929, 1–4.
- Бајкић, В. (1929) „Предратни дугови Краљевине Србије“, *Народно благостање*, бр. 4, 2. март 1929, 54–55.
- Бајкић, В. (1929) „Хашки ћорсокак“, *Народно благостање*, бр. 5, 9. март 1929, 67–69.
- Bae, K-H, Bailey, W. (2011) “The Latin Monetary Union: Some evidence on Europe’s failed common currency”, *Review of Development Finance*, Volume 1, Issue 2, 131–149.
- Baker, J. C. (2014) *Tower of Basel: The Shadowy History of the Secret Bank that Runs the World*, Public Affairs.
- Barbaroux, N. (2022) *The Latin Monetary Union Experience (1865–1926): French Views on Monetary Union and*

- Lending of Last Resort in Retrospect*, Economic History Yearbook <https://doi.org/10.1515/jbwg-2022-0015>
- Bergmann, C. (1930) "Germany and the Young Plan", *Foreign Affairs*, Vol. 8, No. 4, 583–597.
- Blancheton, B, Maveyraud, S. (2009) "French exchange rate management in the 1920s", *Financial History Review*, Cambridge University Press, 16(2), 183–201.
- Bordo, M.D, & Hautcoeur, P.C. (2007) "Why didn't France follow the British Stabilization after World War One?" *European Review of Economic History*, Cambridge University Press, (11)1, 3–37.
- Bordo, M. D, Jonung, L. (1999) *The future of EMU: What does the history of monetary unions tell us? WBER Working Paper*, no. 7365, National Bureau of Economic Research, Cambridge, Mass.
- Bordo, M. D, Eichengreen, B. (1993) *A Retrospective on the Bretton Woods System, Lessons for International Monetary Reform*, A National Bureau of Economic Research Project Report, The University of Chicago Press.
- Born, K. (1986) "Erfahrungen aus internationalen Finanzkrisen der Vergangenheit", *Die Internationale Schuldenkrise*, Armin Gutowski (ed.), Berlin: Duncker & Humblot, 9–29.
- Waibel, M. (2011) *Sovereign Defaults before International Courts and Tribunals*, Cambridge University Press, Cambridge.

- Wälde, T. W. (2004) "The Serbian Loans Case – A Precedent for Investment Treaty Protection of Foreign Debt?" *Transnational Dispute Managemet*, 4 (1), 1–50.
- Westerfield, R. B. (1932) "Stabilization of the Currency", *Proceedings of the American Philosophical Society* Vol. 74, No. 1, 29–62.
- Winn, W.H, & Borchard, E.M. (1933) "Foreign Bondholders Protective Organizations", *The Yale Law Journal*, 43(2), 281–296.
- Girault, R. (1980) "Les relations franco-soviétiques devant la crise économique de 1929", *Revue d'histoire moderne et contemporaine*, 27(2), 237–257.
- Gnjatović, D. (2021) „Monopolska moć udruženja oštećenih poverilaca: primer Komiteta za zaštitu francuskih imalaca obveznica srpskih zajmova“, *Značaj institucionalnih promena u ekonomiji Srbije kroz istoriju*, Centar za ekonomsku istoriju, Institut ekonomskih nauka, Beograd, 253–268.
- Gnjatović, D. (2020) "Evolution of Economic Thought on Monetary Reform in the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes after the Great War", *Balkanica*, LI, 183–205.
- Gnjatović, D. (2018) "Filling the Gap in Historical Statistics: Macroeconomic Indicators of the Debt Burden of the Kingdom of Yugoslavia during the Great Depression", *Economic Gaps and Crises in South-East Europe: Present and Past*, Cambridge Scholars Publishing, Lady Stephenson Library, Newcastle upon Tyne, UK, 119–145.

- Gnjatović, D. (2016) „Dužnički teret Kraljevine Jugoslavije u vreme Velike svetske ekonomske krize“, *Megatrend revija*, 13(3), 21–44.
- Gnjatović, D. (2015) „Kneževina Srbija na putu ka evropskim monetarnim standardima“, *Bankarstvo*, 44(2), 12–33.
- Gnjatović, D. (2011) „Zlatno devizni standard u Kraljevini Jugoslaviji u svetlu osnivanja Banke za međunarodne obračune u Bazelu“, D. Gnjatović, Ž. Lazarević (2011) *Prilozi finansijskoj istoriji Jugoistočne Evrope*, Megatrend univerzitet, Beograd, 31–51.
- Gnjatović, D. (2007) „Politika stabilizacije deviznog kursa dinara za vreme Velike svetske ekonomske krize“, *Megatrend revija*, 4(1), 31–48.
- Dawes, R. C. (1925) *The Dawes Plan in the Making*, Bobbs-Merrill, <https://www.cambridge.org/core/journals/american-journal-of-international-law/article>
- De Cecco, M. (2007) “The Latin Monetary Union Revisted Once Again, P. L. Cottrell, G. Notaras and G. Tortella”, eds. *From the Athenina Tetradraghm to the Euro, Studies in European Monetary Integration*, Ashgate, Aldershot, 59–75.
- Dertilis, P. B. (1936) *Le problème de la dette publique des états balkanique*, Édition „Flamma“, Athènes.
- Dugalić, V. (2004) „Ratne reparacije u prošlosti - Obračun i naplata“, *Finansije*, 59(1-6), 113–138.
- Дугалић, В. (1999) *Народна банка 1884-1941*, Југословенски преглед, Београд.

- Dulles, J. F. (2021) *The Young Plan in Relation to World Economy*, Hassell Street Press.
- Einaudi, L. (2007) “Monetary separation and European convergence in the Balkans in the 19th century”, Peter Mooslechner and Ernest Gnan (eds.) *The experience of exchange rate regimes in Southeastern Europe in a historical and comparative perspectives*, SEEMHN and OeNB Proceedings of Workshops, 30–49.
- Eichengreen, B. (2015) *Hall of Mirrors, The Great Depression, the Great Recession, and the Uses and Misuses of History*, Oxford University Press.
- Eichengreen, B. (2008) *Globalizing Capital: A History of the International Monetary System*, Princeton University Press.
- Eichengreen, B. (1995) *Golden Fetters: The Gold Standard and the Great Depression, 1919-1939*, New York, Oxford University Press.
- Eichengreen, B. (1991) “Historical Research on International Lending and Debt”, *Journal of Economic Perspectives*, 5 (2), 149–169.
- Esteves, R. P. (2013) “The bondholder, the sovereign, and the banker: sovereign debt and bondholders’ protection before 1914”, *European Review of Economic History*, 17(4), 389–407.
- Esteves, R. P. (2007) “Quis custodiet quem? Sovereign debt and bondholders’ protection before 1914”, *Economics Series Working Papers 323*, University of Oxford, Oxford, UK.

- Zendejas, J. F, Pénet, P, Suter, C. (2021) "The Revenge of Defaulters. Sovereign Defaults and Interstate Negotiations in the Post-War Financial Order, 1940–65", P. Penet, J.F. Zendejas: *Sovereign Debt Diplomacies. Rethinking Sovereign Debt from Colonial Empires to Hegemony*, Oxford University Press, 165–188.
- Yago, K. (2015) *The Financial History of the Bank for International Settlements*, Routledge.
- Jerković, S, Ilić, S. (2022) "Application of Latin Monetary Union Standards and Practice in Serbia (1868–1918)", *Financial History Conference: Monetary Unions in History*, Sofia: Bulgarian National Bank, 1 July 2022, 1–19: https://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_publication/pub_2022_conf_s_jer_s_ilic_en.pdf
- K. - F., O. (1937) "Gold Clauses, Private International Law", *The Modern Law Review* 1(2), 158–163.
- Kindleberger, C. P. (1984) *A Financial History of Western Europe*, George Allen & Unwin Ltd, London.
- Kindleberger, C. P. (1976) *The World in Depression, 1929–1939*, University of California Press, Berkeley.
- Крејић, П, Тодоровић, М. (2015) *Југословенско-амерички односи 1918-1945*, Зборник докумената, Београд: Архив Југославије.
- Kršev, B. (2011) „Ratne reparacije i njihova sudbina nakon Prvog svetskog rata – Slučaj Kraljevine SHS“, *Civitas*, 1(1), 9–17.

- Lampe, J. R. (2014) "Stabilizing Southeastern Europe, Financial Legacies and European Lessons from the First World War", *Economic Annales*, Volume LIX, No. 203, 7–28.
- Larsen, D.D. (2021) *Plotting for Peace, American Peacemakers, British Codebreakers, and Britain at War, 1914–1917*, Cambridge University Press, Cambridge, UK.
- LeBor, A. (2002) *The Bank for International Settlements: Evolution and Evaluation*. Westport, CT: Quorum Books.
- Macalister-Smith, P. (2003) "Bio-Bibliographical Key to the Membership of the Institut de Droit International, 1873–2001", *Journal of the History of International Law*, 5(1), 77–159.
- Meissner, D. (1960) *The Dawes Plan: A Business Approach to Peace and Prosperity*, University of Wisconsin-Madison.
- Mauro, P, Yafeh, Y. (2003) *Corporation of Foreign Bondholders*, IMF Working Paper no. 107, IMF, Washington D.C.
- Мијатовић, Б. (2012) *Економске идеје и дела Милана Стојадиновића у првом периоду рада*, Центар за либерално демократске студије, Београд.
- Мијатовић, Б. (2012) „Конверзија српских дугова: Карлсбадски аранжман 1895“, *Годишњак за друштвену историју*, XIX(3), 43–63.
- Minović, J, Aleksić, V, Stevanović, S. (2021) "Economic Growth and Institutional Quality in South East Europe", *Ekonomika preduzeća*, Serbian Association of Economists 1-2, 522–534.

- Митровић, А. (2004) *Стране банке у Србији 1878-1914, политика, прогрес, европски оквири*, Београд: Стубови културе.
- Mitchener, K.J, Trebesch, C. (2021) *Sovereign Debt in the 21st Century: Looking Backward, Looking Forward*, CESifo Working Paper No. 8959, Munich Society for the Promotion of Economic Research – CESifo GmbH.
- Новаковић, М. (1938) *Основи међународнога јавнога права, Књига друга*, Београд: Привредник.
- Nurkse, R. (1944) *International Currency Experience*, Geneva: League of Nations.
- Oosterlinck, K. (2016) *Hope Springs Eterenal: French Bondholders and the Repudiation of Russian Sovereign Debt*, New Haven and London: Yale University Press.
- Parker Willis, H. (1901) *A History of the Latin Monetary Union*, Chicago: The University of Chicago Press, 42–54.
- Pénet, P, Zendejas, J. F. (2021) “Rethinking Sovereign Debt from Colonial Empires to Hegemony”, *Sovereign Debt Diplomacies: Rethinking Sovereign Debt from Colonial Empires to Hegemony*, Oxford University Press, Oxford, UK, 15–46.
- Петровић, С, (1929) „Хашка пресуда“, *Политика*, 14. Јул 1929, 3.
- Potts, G. A. (1993) “The Political Consequences of External Debt in Eastern Europe”, *The Politics of Global Debt*, eds. Stephen P. Riley, St. Martin’s Press, The Macmillan Press Ltd.

- Reinhart, C, Reinhart, V, Rogoff, K. (2012) "Public Debt Overhangs: Advanced-Economy Episodes since 1800." *Journal of Economic Perspectives* 26 (3), 69–86.
- Reichow, C. (2010) *U.S. Intentions with the Dawes-Plan Toward Germany*, GRIN Verlage.
- Симић, Б. (2019) *Милан Стојадиновић и Италија, Између дипломатије и пропаганде*, Институт за новију историју Србије, Београд.
- Sretenović, S. (2009) „Reparacije pobedenih, dugovi pobednika: Slučaj Francuske i Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca/Jugoslavije“, *Filozofija i društvo*, 20(1), 223–243.
- Стојановић, Б. (2003) „Теоријска и практична разматрања конвертибилности“, Д. Гњатовић. В. Дугалић, Б. Стојановић: *Историја националног новца*, Студио Плус, Београд, 15–48.
- Suter, C. (1992) *Debt Cycles In The World-Economy: Foreign Loans, Financial Crises, And Debt Settlement, 1820-1990*. Boulder, CO: Westview Press.
- Suter, C, Pfister, U. (1989) "Global Debt Cycles and the Role of Political Regimes", *Markets, Politics, and Change in the Global Political Economy, International Political Economy Yearbook* William P. Avery and David P. Rapkin (eds.), *Markets*, Vol. 4, Boulder, 17–55.
- Schmetzer, U. (1996) Russia to pay off old bonds, *Chicago Tribune*, 28. 11. 1996, доступно на: <https://www.chicagotribune.com/news/ct-xpm-1996-11-28-9611280180-story.html>

- Todorović, M. (1950) „Državni dugovi Srbije iz perioda Prvog svetskog rata“, *Finansije*, 5(5), стр. 37–50.
- Tomašević, J. (1935) *Financijska politika Jugoslavije 1929-1934*, Zagreb: Vlastita naklada.
- Touissaint, E. (2021) „Russia: Origin and consequences of the debt repudiation of February 10, 1918“, доступно на: www.cadtm.org/Russia-Origin-and-consequences-of-the-debt-repudiation-of-February-10-1918
- Thürer, D. (2007) “Max Huber: A Portrait in Outline”, *European Journal of International Law*, 18(1) стр. 69–80.
- Feis, H. (1930). *Europe: The World's Banker, 1870-1914*. Publications of the Council on Foreign Relations. Yale University Press, New Haven.
- Fisk, H.E. (1924) *The Inter-Ally Debts, An Analysis of War and Post-War Public Finance 1914-1923*, Banker Trust Company, New York.
- Flandreau, M. (2013) “Sovereign States, Bondholders Committees, and the London Stock Exchange in the Nineteenth Century (1827–1868): New Facts and Old Fictions”, *Oxford Review of Economic Policy*, 29(4), 668–696.
- Flandreau, M. (2010) “Conflicts of Interest, Reputation, and the Interwar Debt Crisis: Banksters or Bad Luck?” *CEPR Discussion Paper 7705*.
- Flandreau, M, Flores, J. (2009) “Bonds and Brands: Foundations of Sovereign Debt Markets, 1820–1830.” *The Journal of Economic History* 69 (3), 646–684.

- Frenkel, J. A. (1978) "Purchasing power parity: Doctrinal perspective and evidence from the 1920s", *Journal of International Economics*, 8(2), 169–191.
- Hackett, D. A. (1965) *The Young Plan in German Politics: 1929*, University of Wisconsin—Madison.
- Hautcoeur, P, Riva, A. (2012) "The Paris Financial Market in the Nineteenth Century: Complementarities and Competition in Microstructures", *The Economic History Review*, 65(4), 1326–1353.
- Hopkins, O.P. (1929) *French Experience with Defaulted Foreign Bonds*. U.S. Department of Commerce, Washington D.C.
- Cameron, R.E (1961) *France and the economic development of Europe, 1800-1914: Conquests of peace and seeds of war*, Princeton University Press.
- Cameron, A.D. (1926) "French Bondholders' Committees Multiply", *Commerce Reports* 49, December 6, 1926, Washington D.C, 604.
- Cassis, Y. (2016) "The Longevity of English Commercial and Merchant Banks", *Immortal Banks: Strategies, Structures and Performances of Major Banks*, Librairie Droz, Geneve, Suisse, 211–229.
- Cvetković, V. (2007) „Kraljevina SHS i ratni dug Srbije prema Francuskoj“, *Pisati istoriju Jugoslavije: Viđenje srpskog faktora*, Zbornik radaova, Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije, 159–175.

- Cvetković, V. Lj. (2006) *Ekonomski odnosi Jugoslavije i Francuske 1918-1941*, Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije.
- Costigliola, F. (1976) "The United States and the Reconstruction of Germany in the 1920s", *The Business History Review*, Vol. 50, No. 4, 477–502.
- Coulborn, W.A.L. (1938) *An Introduction to Money*, Longmans, Green and Co, London, 250–254.

Објављена грађа и неауторизована издања

- PCIJ (1929) Discours Prononcé par M^eAlbert Montel, *Case Concerning the Payment of Various Serbian Loans Issued in France*, Publications of the PCIJ, Series C, No. 16-III-Sixteen Session, Documents Relating to Judgment No. 14, Part II, Speeches Made in Court, 27–93.
- PCIJ (1929) Discours Prononcé par M^eAlbert Deveze, *Case Concerning the Payment of Various Serbian Loans Issued in France*, Publications of the PCIJ, Series C, No. 16-III-Sixteen Session, Documents Relating to Judgment No. 14, Part II, Speeches Made in Court, 114–216.
- PCIJ (1929) Collection of Judgments, *Case Concerning the Payment of Various Serbian Loans Issued in France*, Series A, Sixteenth Extraordinary Session, Judgment no.14, A.W.Sijthoff Publishing Company, Leyden.
- PCIJ (1929) Collection of Judgments, *Concerning the Payment in Gold of Brazilian Federal Loans Contracted in France*, Series A, Sixteenth Extraordinary Session, Judgment no. 15, A.W.Sijthoff Publishing Company, Leyden.

- PCIJ (1929) Dissenting Opinion by M de Bustamante, *Case Concerning the Payment of Various Serbian Loans Issued in France*, Publications of the PCIJ, Series C, No. 16-III-Sixteen Session, Documents Relating to Judgment No. 14, Part II, Speeches Made in Court, 30–63.
- PCIJ (1929) Dissenting Opinion by M. Pessoa, *Case Concerning the Payment of Various Serbian Loans Issued in France*, Publications of the PCIJ, Series C, No. 16-III-Sixteen Session, Documents Relating to Judgment No. 14, Part II, Speeches Made in Court, 63–75.
- PCIJ (1929) Dissenting Opinion by M. Novacovitch, *Case Concerning the Payment of Various Serbian Loans Issued in France*, Publications of the PCIJ, Series C, No. 16-III-Sixteen Session, Documents Relating to Judgment No. 14, Part II, Speeches Made in Court, 76–84.
- United Nations, (2012) Payment of Various Serbian Loans Issued in France, *Summaries of Judgments, Advisory opinions and orders of the Permanent Court of International Justice*, ST/LEG/SER.F/1/Add.4.
- Association Nationale des Porteurs Français de Valeurs Etrangères (1900) *Rapport Annuel, Exercice 1899-1900*, Paris, France.
- Bank for International Settlements (2003) *SDR to replace gold franc at BIS*, Press Release 10. March 2003, доступно на: <https://www.bis.org/press/p030311d.htm>
- Привилегована народна банка Краљевине Србије (1912) *Извештај Народне банке за 1912. годину*, Београд.

Привилегована народна банка Краљевине Србије (1920)
Народна банка 1914-1920, Београд.

„Наши предратни дугови у Француској“, (аутор под псеудонимом „Др Ст“), *Економист*, бр. 2, фебруар 1927, 99.

Правна акта

Bank for International Settlements (1930) *Statutes of the Bank for International Settlements*, Basel

„Конвенција о Банци за међународне обрачуне“, (1930)
Службене новине Краљевине Југославије, бр. 124-XLVII, 1930, 1016–1036.

League of Nations (1930) *Legislation on Gold*, Geneva.

Предлог закона о Уговору мира између сила савезничких и удружених и Немачке и Протокол, потписани у Версаљу, 28. јуна 1919, (1920) б.и., Београд.

Предлог закона о Уговору о миру између сила савезничких и удружених и Аустрије и Протокол и декларације потписани у Сен-Жермен-Ан-Ле, 10. септембра 1919, (1920) Народна скупштина, Београд.

„Пројекат Организације Банке за међународне обрачуне“, *Службене новине Краљевине Југославије*, бр. 124-XLVII, 1930, 1105–1128.

„Хашки споразуми“, *Службене новине Краљевине Југославије*, бр. 124-XLVII, 1930.

Уговор о миру са Угарском потписан у Тријанону 4. јуна 1920. Штампарија Давидовић, Београд.

- „Закон о ковању српске сребрне монете“ (1874) *Збирка закона и уредаба изданих у Књажевств у Србији 1873/4 године, свеска XXVI*, Државна штампарија, Београд.
- „Закон о ковању српских народних новаца“ (1878) *Српске новине*, 19. децембар 1878.
- „Закон о Народној банци Србије“ (1883) *Српске новине*, Београд, 19. јануар 1883.
- „Закон о конверсији државних дугова“ (1895) *Српске новине*, 9. јул 1895.
- „Закон о новцу Краљевине Југославије“ (1931) *Службене новине Краљевине Југославије*, бр. 107-XXXII, 14. мај 1931.
- „Закон о Народној банци Краљевине Југославије“ (1931) *Службене новине*, бр. 137-XLV, 20. јун 1931.